

S.V.D.V

snuklayajurveda

281

Set No. 1

Question Booklet No. 00077

15P/249/30

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No. (Write the digits in words) .....

Serial No. of OMR Answer Sheet .....

Day and Date .....

(Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only **blue/black ball-point pen** in the space above and on both sides of the **Answer Sheet**)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card without its envelope*.
3. *A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.*
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. *On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.*
6. *No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.*
7. *Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.*
8. *Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.*
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit only **OMR Answer Sheet** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

Total No. of Printed Pages : 24

[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण पृष्ठ पर दिये गए हैं।]

15P/249/30

ROUGH WORK
रफ़ कार्य

15P/249/30

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours

Full Marks : 450

समय : 2 घण्टे

पूर्णाङ्क : 450

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries **3 (Three)** marks. **One mark will be deducted for each incorrect answer. Zero** mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न **3 (तीन)** अंकों का है। प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा। प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक शून्य होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

01. महीधरभाष्यस्य नाम किमस्ति?

- (1) वेददीपः   (2) वेदार्थदीपः   (3) वेदप्रदीपः   (4) वेदप्रकाशः

02. कः वेदः 'दशतयी' इति नाम्नापि ज्ञायते?

- (1) यजुर्वेदः   (2) ऋग्वेदः   (3) सामवेदः   (4) अथर्ववेदः

03. आध्वर्यपकर्मणः कः वेदोऽस्ति?

- (1) ऋग्वेदः   (2) यजुर्वेदः   (3) सामवेदः   (4) अथर्ववेदः

15P/249/30

04. नाराशंसीमन्त्राः कीदृशाः भवन्ति?

- (1) देवस्तुतयः (2) दानवस्तुतयः (3) मानवस्तुतयः (4) यक्षस्तुतयः

05. यज्ञस्य निरीक्षणं कः ऋत्विक् करोति?

- (1) होता (2) अध्वर्युः (3) उद्गाता (4) ब्रह्मा

06. ऋग्वेदस्य मन्त्रैः देवानामाह्वानं कः करोति?

- (1) होता (2) अध्वर्युः (3) उद्गाता (4) ब्रह्मा

07. वाजसनेयस्य अपरं नाम किमस्ति?

- (1) मेधातिथिः (2) बादरायणः (3) याज्ञवल्क्यः (4) विश्वामित्रः

08. ब्रह्मसम्प्रदायस्य प्रातिनिध्यं कः करोति?

- (1) शुक्लयजुर्वेदः (2) कृष्णयजुर्वेदः (3) सामवेदः (4) अथर्ववेदः

09. 'अध्वरं मुनक्ति अध्वरस्य नेता' इति कः उक्तवान्?

- (1) यास्कः (2) सायणः (3) पतञ्जलिः (4) मम्मटः

10. 'शंषे यजुः शब्दः' इति कः उक्तवान्?

- (1) गौतमः (2) यास्कः (3) जैमिनिः (4) पाणिनिः

11. वेदानां पृथक्करणं कः कृतवान्?
- (1) सायणः (2) माधवः
(3) यास्कः (4) कृष्णद्वैपायनः व्यासः
12. 'वेदेन रूपे व्यपिवत् सुतासुतां प्रजापतिः' इत्यत्र वेदेन इति शब्दस्य भाष्यदृष्ट्या कोऽर्थः?
- (1) श्रुतेन (2) सानेन (3) प्रत्यक्षेण (4) अनुमानेन
13. खिलसूक्तैः सह ऋग्वेदे कति सूक्तानि सन्ति?
- (1) 2000 (2) 3000 (3) 1028 (4) 228
14. 'गीतिषु सामाख्या' इति कस्मिन् ग्रन्थे उक्तमस्ति?
- (1) निघण्टौ (2) ब्रह्मसूत्रे (3) योगसूत्रे (4) जैमिनीयसूत्रे
15. आदित्यसम्प्रदायस्य प्रातिनिध्यं कः करोति?
- (1) शुक्लयजुर्वेदः (2) कृष्णयजुर्वेदः (3) सामवेदः (4) अथर्ववेदः
16. उवरस्य पितुः नाम किमासीत्?
- (1) भल्लटः (2) वज्रटः (3) मम्मटः (4) लोल्लटः
17. सामसंहिता कति भागे विभक्ता विद्यते?
- (1) भागद्वये (2) भागत्रये (3) भागचतुष्टये (4) भागाष्टके

15P/249/30

18. साममन्त्राणां गायने कति स्वराः भवन्ति?

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) सप्त

19. प्रथमतया ऋग्वेदस्य पदपाठं कः कृतवान्?

- (1) सायणः (2) माधवः (3) शाकल्यः (4) वृधस्वामी

20. कः देवः वाजिरूपेण वाजसनेयिसंहितायाः उपदेशं कृतवान्?

- (1) सूर्यः (2) अग्निः (3) वरुणः (4) बृहस्पतिः

21. कस्मिन् वेदे मन्त्रैः सह विनियोगवाक्यान्वपि सन्ति?

- (1) ऋग्वेदे (2) कृष्णयजुर्वेदे (3) सामवेदे (4) अथर्ववेदे

22. सायणाग्रजस्य माधवस्य अपरं नाम किं जातमासीत्?

- (1) उदयनः (2) सुरेश्वरः (3) स्कन्दः (4) विद्याख्यः

23. याज्ञवल्क्यः कस्य प्रदेशस्य निवासी आसीत्?

- (1) मिथिलायाः (2) अवधस्य (3) काश्याः (4) अयोध्यायाः

24. काण्वसंहिता कस्य वेदस्य शाखा अस्ति?

- (1) अथर्ववेदस्य (2) कृष्णयजुर्वेदस्य (3) शुक्लयजुर्वेदस्य (4) सामवेदस्य

25. अग्निष्टोमः कीदृशः यागः उच्यते?

- (1) विरूपयागः (2) प्रकृतियागः (3) विकृतियागः (4) स्वरूपयागः

26. सौत्रामण्यां कस्य तत्त्वस्य पानं भवति?
 (1) सुरास्यः (2) दुग्धस्य (3) जलस्य (4) घृतस्य
27. कस्मिन् वेदाङ्गे मुख्यतया उच्चारणप्रक्रियायाः वर्णनं भवति?
 (1) शिक्षायाम् (2) कल्पे (3) निरुक्ते (4) ज्योतिषे
28. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये शतरुद्रीयहोमस्य वर्णनमस्ति?
 (1) पञ्चमे (2) सप्तमे (3) षोडशे (4) सप्तदशे
29. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये वसोर्धारामन्त्राः सन्ति?
 (1) दशमे (2) द्वादशे (3) त्रयोदशे (4) अष्टादशे
30. मन्त्राः कस्मात्?
 (1) मननात् (2) ज्ञानात् (3) बोधनात् (4) निर्वचनात्
31. कः भवति समाहारः?
 (1) उदात्तः (2) अनुदात्तः (3) स्वरितः (4) प्रचयः
32. सायणः कस्य वेदस्य व्याख्यानं प्रथमतया कृतवान्?
 (1) ऋग्वेदस्य (2) यजुर्वेदस्य (3) सामवेदस्य (4) अथर्ववेदस्य
33. वेदव्यासः यजुर्वेदस्य ज्ञानं कस्मै दत्तवान्?
 (1) अर्जुनाय (2) श्रीकृष्णाय (3) वैशम्पायनाय (4) पैलाय

15P/249/30

34. माध्यन्दिनसंहिता कस्य वेदस्य शाखा अस्ति?
(1) ऋग्वेदस्य (2) शुक्लयजुर्वेदस्य (3) कृष्णयजुर्वेदस्य (4) सामवेदस्य
35. बृहद्देवता केन रचिता?
(1) शौनकेन (2) जैमिनिना (3) सायणेन (4) माधवेन
36. 'मन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयम्' इति केनोक्तमस्ति?
(1) शौनकेन (2) जैमिनिना (3) सायणेन (4) आपस्तम्बेन
37. वाजसनेयिसंहितायां कति अध्यायाः सन्ति?
(1) 10 (2) 15 (3) 40 (4) 50
38. माध्यमन्दिनशाखा मुख्यतः कुत्र प्राप्यते?
(1) महाराष्ट्रे (2) उत्तरभारते (3) केरले (4) उत्कले
39. काण्वशाखा मुख्यतः कुत्र प्राप्यते?
(1) महाराष्ट्रे (2) उत्तरभारते (3) केरले (4) उत्कले
40. वेदस्य मुखं किमस्ति?
(1) शिक्षा (2) कल्पः (3) व्याकरणम् (4) निरुक्तम्
41. कस्मिन् वेदाङ्गे निर्वचनं प्राप्यते?
(1) शिक्षायाम् (2) कल्पे (3) व्याकरणे (4) निरुक्ते

42. तैत्तिरीयशाखायां कति खण्डाः अष्टकाः वा सन्ति?
 (1) 2 (2) 4 (3) 7 (4) 10
43. तैत्तिरीयसंहितायाः अध्यायानां प्रश्नानां वा अपरं नाम किमस्ति?
 (1) निःश्वासः (2) प्रपाठकः (3) पाठकः (4) सर्गः
44. तैत्तिरीयसंहितायाः प्रश्नानां विभागस्य किं नाम अस्ति?
 (1) अनुवाकः (2) संवाकः (3) काठकः (4) प्रापकः
45. वाजसनेयिप्रातिसाख्ये उवटकृतस्य भाष्यस्य किं नाम अस्ति?
 (1) पितृमोदः (2) मातृमोदः (3) भ्रातृमोदः (4) बन्धुमोदः
46. अथर्वसंहिताः कति खण्डेषु विभक्तास्ति?
 (1) 10 (2) 15 (3) 20 (4) 40
47. अथर्वसंहितायाः खण्डानां किं नाम अस्ति?
 (1) अध्यायः (2) पर्वः (3) पाठकः (4) काण्डः
48. कः ऋषिः अथर्वसंहितायाः द्रष्टा अस्ति?
 (1) अथर्वः (2) सुमन्तुः (3) विश्वामित्रः (4) वैशम्पायनः
49. ऋग्वेदस्य ज्ञानं वेदव्यासः कस्मै दत्तवान्?
 (1) वैशम्पायनाय (2) पैलाय (3) सुमन्तवे (4) महीधराय

15P/249/30

50. 'एवं परम्परया सहस्रशाखो वेदो जातः' इति कस्योक्तिरस्ति ?
(1) पाणिनेः (2) पतञ्जलेः (3) महीधरस्य (4) सायणस्य
51. सायणेन कः वेदः भित्तिस्थानीयः उक्तोऽस्ति?
(1) ऋग्वेदः (2) यजुर्वेदः (3) सामवेदः (4) अथर्ववेदः
52. शुक्लयजुर्वेदस्य मंत्रसंहितायाः किं नाम अस्ति?
(1) गर्गसंहिता (2) सान्ध्यसंहिता (3) त्रिरात्रसंहिता (4) वाजसनेयिसंहिता
53. वाजसनेयिसंहितायाः तृतीयेऽध्याये मुख्यतया कस्य यागस्य वर्णनमस्ति?
(1) चातुर्मासस्य (2) वाजपेयस्य (3) अश्वमेधस्य (4) राजसूयस्य
54. वाजसनेयिसंहितायाः चतुर्थाध्यायतः अष्टमाध्यायपर्यन्तं मुख्यतया कस्य यागस्य वर्णनमस्ति?
(1) चातुर्मासस्य (2) सोमयागस्य (3) राजसूयस्य (4) दर्शस्य
55. वाजसनेयिसंहितायाः अपरं नाम किमस्ति?
(1) माध्यन्दिनसंहिता (2) गर्गसंहिता (3) काण्वसंहिता (4) काश्यपसंहिता
56. आचार्यस्य सायणस्य शाखा का आसीत्?
(1) काण्वसंहिता (2) मैत्रायणीसंहिता (3) कापिष्ठलसंहिता (4) तैत्तिरीयसंहिता
57. अग्निचयनार्थं वेदिकानिर्माणे कियत्या इष्टकायाः आवश्यकता भवति?
(1) 1000 (2) 10000 (3) 10800 (4) 20000

58. वाजसनेयिसंहितायां कति मन्त्राः सन्ति?
 (1) 1000 (2) 1975 (3) 2000 (4) 4000
59. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये 'तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु' इत्यस्ति?
 (1) विंशे (2) द्वाविंशे (3) चतुस्त्रिंशे (4) चत्वारिंशे
60. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये पुरुषसूक्तमस्ति?
 (1) विंशे (2) द्वाविंशे (3) त्रिंशे (4) एकत्रिंशे
61. वाजसनेयिसंहितायाः कस्याध्यायस्यान्ते यजमानपत्न्याः ग्रन्थिबन्धनस्योल्लेखोऽस्ति?
 (1) प्रथमस्य (2) तृतीयस्य (3) पञ्चमस्य (4) सप्तमस्य
62. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये पुत्रार्थं मन्त्रोच्चारणमस्ति?
 (1) प्रथमे (2) द्वितीये (3) चतुर्थे (4) षष्ठे
63. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये पितृमेधस्य वर्णनमस्ति?
 (1) प्रथमे (2) द्वितीये (3) पञ्चत्रिंशे (4) चत्वारिंशे
64. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये नरमेधस्य वर्णनमस्ति?
 (1) त्रिंशे (2) त्रयस्त्रिंशे (3) पञ्चत्तिंशे (4) नवत्रिंशे
65. वेदमन्त्राणां विकृतिपाठाः कति भवन्ति?
 (1) पञ्च (2) अष्ट (3) दश (4) द्वादश

15P/249/30

66. विकृतिपाठेषु कः पाठः सर्वाधिकः कठिनः विलक्षणश्च मन्यते?
(1) घनः (2) जटा (3) माला (4) रेखा
67. घनपाठे प्रथमपदस्य कतिवारमावृत्तिर्भवति?
(1) त्रिवारम् (2) चतुर्वारम् (3) पञ्चवारम् (4) सप्तवारम्
68. जटापाठे विलोमानुलोमरूपेण क्रमः कतिवारं पठ्यते?
(1) वारद्वयम् (2) वारत्रयम् (3) वारचतुष्टयम् (4) सप्तवारम्
69. कृष्णयजुर्वेदस्य चरकसम्प्रदायस्य कति शाखाः सन्ति?
(1) पञ्च (2) सप्त (3) दश (4) द्वादश
70. यजुर्वेदस्य मैत्रायणीशाखायां कति काण्डाः सन्ति?
(1) पञ्च (2) सप्त (3) दश (4) द्वादश
71. तैत्तिरीयारण्यकम् कस्य ब्राह्मणस्यांशमूलमस्ति?
(1) शतपथस्य (2) तैत्तिरीयस्य (3) ऐतिरेयस्य (4) काण्वस्य
72. तैत्तिरीयाख्यके कति काण्डाः सन्ति?
(1) पञ्च (2) सप्त (3) दश (4) द्वादश
73. नारायणीयोपनिषद् कस्मिन्नारण्यके प्राप्यते?
(1) शतपथे (2) बृहदारण्यके (3) ताण्ड्ये (4) तैत्तिरीये

74. आपस्तम्बशाखायाः ब्राह्मणस्य किं नाम अस्ति?
 (1) तैत्तिरीयब्राह्मणम् (2) शतपथब्राह्मणम् (3) काण्वब्राह्मणम् (4) ताण्ड्यब्राह्मणम्
75. माध्यन्दिनशतपथे ब्राह्मणानां संख्या कति अस्ति?
 (1) 200 (2) 300 (3) 435 (4) 438
76. काण्वशतपथे ब्राह्मणानां संख्या कति अस्ति?
 (1) 200 (2) 300 (3) 435 (4) 438
77. वाजसनेयिप्रातिशाख्यानुसारं कति वर्णाः भवन्ति?
 (1) 55 (2) 65 (3) 75 (4) 85
78. वाजसनेयिप्रातिशाख्यानुसारं देई वायोः कति स्थानानि भवन्ति?
 (1) त्रीणि (2) पञ्च (3) सप्त (4) नव
79. वाजसनेयिप्रातिशाख्यानुसारं स्वरितस्य कति भेदाः भवन्ति?
 (1) चत्वारः (2) पञ्च (3) षट् (4) सप्त
80. यरलवानां का संज्ञा भवति?
 (1) अन्तस्थसंज्ञा (2) स्पर्शसंज्ञा (3) मूर्धन्यसंज्ञा (4) यण्संज्ञा
81. वाजसनेयिप्रातिशाख्ये कति अध्यायाः सन्ति?
 (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) अष्ट (4) दश

15P/249/30

82. उवटानुसारं शिक्षाविहितातिरिक्तं प्रातिशाख्यं कीदृशं भवति?
(1) कल्पविहितम् (2) व्याकरणविहितम् (3) निरुक्तविहितम् (4) ज्योतिषविहितम्
83. वाजसनेयिप्रातिशाख्यस्य रचयिता कोऽस्ति?
(1) कात्यायनः (2) सायणः (3) माधवः (4) शौनकः
84. कात्यायनश्रौतसूत्रे कति अध्यायाः सन्ति?
(1) 10 (2) 15 (3) 16 (4) 26
85. कात्यायनश्रौतसूत्रम् केन वेदेन सम्बद्धमस्ति?
(1) ऋग्वेदेन (2) शुक्लयजुर्वेदेन (3) सामवेदेन (4) अथर्ववेदेन
86. कात्यायनश्रौतसूत्रे कस्य भाष्यं प्राप्यते?
(1) कर्कस्य (2) शौनकस्य (3) शाकल्यस्य (4) सायणस्य
87. बृहदारण्यकोपनिषद् कस्मिन् ब्राह्मणे प्राप्यते?
(1) ऐतरेये (2) शतपथे (3) तैत्तिरीये (4) गोपथे
88. 'अङ्गिरोभिर्दृष्टं यजुः' इति वाक्यं कस्मिन् ग्रन्थे प्राप्यते?
(1) महाभाष्ये (2) शतपथे (3) महीधरभाष्ये (4) श्रौतसूत्रे
89. ईशावास्योपनिषदि कति मन्त्राः सन्ति?
(1) 10 (2) 12 (3) 14 (4) 18

90. यजुषां वमनं कः कृतवान्?
- (1) याज्ञवल्क्यः (2) शौनकः (3) काश्यपः (4) शुनःशेषः
91. वेदनिन्दकः कः कथ्यते?
- (1) नास्तिकः (2) मीमांसकः (3) वैयाकरणः (4) पौराणिकः
92. यजुर्वेदस्य धर्मसूत्रस्य रचयिता कोऽस्ति?
- (1) पिप्पलादः (2) गौतमः (3) शौनकः (4) सायणः
93. शुक्लयजुर्वेदस्य शिक्षाग्रन्थस्य किं नाम अस्ति?
- (1) पाणिनीयशिक्षा (2) याज्ञवल्क्यशिक्षा (3) गौतमीशिक्षा (4) चतुःश्लोकीशिक्षा
94. यजुर्वेदस्य गृह्यसूत्रस्य किं नाम अस्ति?
- (1) शौनकगृह्यसूत्रम् (2) कात्यायनगृह्यसूत्रम्
(3) पारस्करगृह्यसूत्रम् (4) काण्वगृह्यसूत्रम्
95. कृष्णयजुर्वेदेन सम्बद्धस्य ब्राह्मणग्रन्थस्य किं नाम अस्ति?
- (1) गोपथब्राह्मणम् (2) ताण्ड्यब्राह्मणम् (3) शतपथब्राह्मणम् (4) तैत्तिरीयब्राह्मणम्
96. कात्यायनविरचिते अनुक्रमणीग्रन्थे कति अध्यायाः सन्ति?
- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) दश

15P/249/30

97. कालविधानशास्त्रं किं कथ्यते?
(1) व्याकरणम् (2) ज्योतिषम् (3) निरुक्तम् (4) छन्दः
98. वेदाङ्गज्योतिषस्य रचयिता कोऽस्ति?
(1) आर्यभट्टः (2) वराहमिहिरः (3) मनुः (4) लगधः
99. 'एकशतमध्वर्युशाखा' इति कस्योक्तिरस्ति?
(1) पतञ्जलेः (2) सायणस्य (3) पाणिनेः (4) कालिदासस्य
100. 'वाजसनेयि' इति पदे 'वाज' इति शब्दस्य कोऽर्थः?
(1) दानम् (2) अन्नम् (3) वायुः (4) जलम्
101. पतञ्जल्यनुसारं यजुर्वेदस्य कति शाखाः आसन्।
(1) 101 (2) 201 (3) 301 (4) 401
102. शाकलशाखा केन सम्बद्धा अस्ति?
(1) ऋग्वेदेन (2) यजुर्वेदेन (3) सामवेदेन (4) अथर्ववेदेन
103. कौथुमशाखा केन वेदेन सम्बद्धा अस्ति?
(1) ऋग्वेदेन (2) यजुर्वेदेन (3) सामवेदेन (4) अथर्ववेदेन
104. ब्रह्मकर्मणः कृते कः वेदोऽस्ति?
(1) ऋग्वेदः (2) यजुर्वेदः (3) सामवेदः (4) अथर्ववेदः

105. 'यज्ञो वै श्रेष्ठतमं कर्म' कस्मिन् ब्राह्मणग्रन्थे उक्तमस्ति?
 (1) ऐतरेये (2) गोपथे (3) तैत्तिरीये (4) शतपथे
106. कस्य ग्रन्थस्य त्रयोदशचतुर्दशाध्यायौ परिशिष्टरूपेण स्तः?
 (1) निरुक्तस्य (2) शतपथस्य (3) महाभाष्यस्य (4) शुल्वसूत्रस्य
107. यास्कानुसारं 'सृष्येव जर्फरी तूर्फरी तु' इत्यादि मन्त्रे कयोर्देवयोः वर्णनमस्ति?
 (1) रुद्रादित्ययोः (2) मित्रावरुणयोः (3) अश्विनीकुमारयोः (4) अग्नीषोमीयोः
108. निरुक्तस्य त्रयोदशाध्याये कस्य तत्त्वस्योल्लेखोऽस्ति?
 (1) दैवतस्य (2) यज्ञदेवस्य (3) नैगमस्य (4) अतिस्तुतेः
109. निरुक्तस्य चतुर्दशाध्याये कस्य तत्त्वस्योल्लेखोऽस्ति?
 (1) अतिस्तुतेः (2) दैवतस्य (3) ऊर्ध्वमार्गगतेः (4) यज्ञदेवस्य
110. महाभूतेषु किं तत्त्वं पञ्चभिः गुणैः युक्तं भवति?
 (1) आकाशः (2) पृथिवी (3) वायुः (4) अग्निः
111. कतिमासाभ्यन्तरे गर्भाशये शिरसः उत्पत्तिर्जायते?
 (1) द्विमासाभ्यन्तरे (2) मास्त्रयाभ्यन्तरे (3) चतुर्मासाभ्यन्तरे (4) अष्टमासाभ्यन्तरे
112. आकाशगुणः कः अस्ति?
 (1) स्पर्शः (2) गन्धः (3) शब्दः (4) तेजः

15P/249/30

113. शरीरे कति सन्धयः भवन्ति?

- (1) 68 (2) 108 (3) 208 (4) 408

114. निरुक्तानुसारं रजः किमस्ति?

- (1) कामः (2) लाभः (3) मोहः (4) मदः

115. 'साक्षात्कृतधर्माण ऋषयो बभूयुः' इति कस्य वचनमस्ति?

- (1) सायणस्य (2) यास्कस्य (3) पाणिनेः (4) कात्यायनस्य

116. वसन्तसम्पातदृष्ट्या वेदानां रचनाकालविषये कः विचारितवान्?

- (1) मैक्डोनालः (2) मैक्समूलरः (3) तिलकः (4) दयानन्दः

117. 'द ओरायन' इति पुस्तकं केन रचितमस्ति?

- (1) मैक्समूलरेण (2) मैक्डोनालेन (3) चुट्टेलेन (4) तिलकेन

118. ध्रुवदर्शनकृत्यानुसारं वेदानां रचनाकालविषये कः विचारितवान्?

- (1) याकोबीः (2) दयानन्दः (3) मैक्समूलरः (4) तिलकः

119. शुल्बसूत्राणि कस्य वेदाङ्गस्याङ्गभूतानि सन्ति?

- (1) शिक्षायाः (2) कल्पस्य (3) निरुक्तस्य (4) ज्योतिषस्य

120. निरुक्तं कस्य ग्रन्थस्य व्याख्यारूपेणास्ति?

- (1) निघण्टोः (2) महाभाष्यस्य (3) प्रातिशाख्यस्य (4) अष्टाध्याय्याः

121. महीधरः शुक्लयजुर्वेदस्य मङ्गलाचरणे कं स्मरति?

- (1) वेदव्यासम् (2) पाणिनिम् (3) कात्यायनम् (4) उवटम्

122. सर्वानुक्रमणी इति ग्रन्थस्य रचयिता कोऽस्ति?

- (1) कात्यायनः (2) महीधरः (3) उवटः (4) पाणिनिः

123. मीमांसादर्शनानुसारं वेदः कीदृशो भवति?

- (1) पौरुषेयः (2) अपौरुषेयः (3) अर्थरहितः (4) कविकृतः

124. दर्शष्टिः कस्मिन् दिवसे भवति?

- (1) अभायाम् (2) पूर्णिमायाम् (3) शुक्लपक्षप्रतिपदि (4) कृष्णपक्षप्रतिपदि

125. वैदिकसाहित्यस्य कः भागः वेदान्तनाम्ना ज्ञायते?

- (1) संहिता (2) ब्राह्मणम् (3) आरण्यकम् (4) उपनिषद्

126. 'सिर-ए-अकबर' इति ग्रन्थस्य कोऽस्ति रचयिता?

- (1) अकबरः (2) शाहजहाँ (3) दाराशिकोहः (4) मुरादः

127. यास्कानुसारं प्रकारदृष्ट्या कवि देवताः?

- (1) तिस्रः (2) चतस्रः (3) षट् (4) अष्ट

128. निघण्टुग्रन्थः कीदृशोऽस्ति?

- (1) पद्यसंकलनात्मकः (2) शब्दसंकलनात्मकः
(3) वाक्यसंकलनात्मकः (4) अर्थसंकलनात्मकः

15P/249/30

129. श्रुतिशब्दस्य कोऽभिप्रायः?

- (1) वेदः (2) स्मृतिग्रन्थः (3) व्याकरणम् (4) प्रातिशाख्यम्

130. स्मृतिशब्दस्य कोऽभिप्रायः?

- (1) वेदः (2) धर्मशास्त्रम् (3) व्याकरणम् (4) प्रातिशाख्यम्

131. सायणेन विरचितस्य वेदभाष्यस्य किं नाम अस्ति?

- (1) वेदप्रकाशः (2) श्रुतिप्रकाशः (3) वेदार्थप्रकाशः (4) श्रुत्यर्थप्रकाशः

132. यास्कानुसारं 'चत्वारि शृङ्गा' इत्यत्र कस्य वर्णनमस्ति?

- (1) देवचतुष्टयस्य (2) मुखचतुष्टयस्य (3) पुरुषार्थचतुष्टयस्य (4) वेदचतुष्टयस्य

133. 'ब्रह्म वै मन्त्रः' इति वाक्यं कुत्र प्राप्यते?

- (1) शतपथब्राह्मणे (2) ताण्ड्यब्राह्मणे (3) गोपथब्राह्मणे (4) शौनकब्राह्मणे

134. सोमरसस्य प्राप्त्यर्थं कस्य खण्डस्य आवश्यकता भवति?

- (1) काष्ठखण्डस्य (2) प्रस्तरखण्डस्य (3) मृत्तिकाखण्डस्य (4) लौहखण्डस्य

135. मीमांसान्यायप्रकाशस्य रचयिता कोऽस्ति?

- (1) वोपदेवः (2) महीधरः (3) आपदेवः (4) मुरारिः

136. जैमिनिरचिते मीमांसासूत्रे कति अध्यायाः सन्ति?

- (1) पञ्च (2) सप्त (3) दश (4) द्वादश

137. कः विधिः कर्मस्वरूपमात्रबोधको भवति?

- (1) उत्पत्तिविधिः (2) प्रयोगविधिः (3) अधिकारविधिः (4) नियमविधिः

138. कः शतपथब्राह्मणस्य व्याख्याकारो नास्ति?

- (1) सायणः (2) मल्लिनाथः (3) हरिस्वामी (4) कवीन्द्रसरस्वती

139. 'ष' इत्यस्य 'ख' उच्चारणं कस्यां शाखायां भवति?

- (1) शाकलशाखायाम् (2) शौनकशाखायाम् (3) माध्यन्दिनशाखायाम् (4) पैप्पलादशाखायाम्

140. वेदशब्दस्य निष्पत्तौ का निष्पत्तिः समीचीना नास्ति?

- (1) विद् ज्ञाने (2) विद्सत्तायाम् (3) विद् विचारणे (4) विद् धनागमे

141. स्तुतिनिन्दात्मक वाक्यानि किं कथ्यन्ते?

- (1) विधिवाक्यानि (2) अर्थवादवाक्यानि (3) धारणावाक्यानि (4) ज्ञेयवाक्यानि

142. माहेश्वरसूत्रे कति सूत्राणि सन्ति?

- (1) पञ्च (2) दश (3) चतुर्दश (4) षोडश

143. अनियताक्षरावसानात्मकः कः भवति?

- (1) ऋक् (2) यजुः (3) साम (4) अथर्व

144. पारस्करगृह्यसूत्रं केन वेदेन सम्बद्धमस्ति?

- (1) ऋग्वेदेन (2) कृष्णयजुर्वेदेन (3) शुक्लयजुर्वेदेन (4) अथर्ववेदेन

15P/249/30

145. निरुक्ते निघण्टोः अपरं नाम किमस्ति?

- (1) समवायः (2) संहिता (3) पदसमुच्चयः (4) समाम्नायः

146. विकृतिपाठेषु कः पाठः न स्वीक्रियते?

- (1) शिखा (2) रेखा (3) काष्ठा (4) माला

147. सातवलेकरेण सम्पादिताः वेदग्रन्थाः कुतः प्रकाशिताः सन्ति?

- (1) स्वाध्यायमण्डलतः (2) चौखम्बाटः (3) मोतीलालतः (4) अनुपमतः

148. शुक्लयजुर्वेदे उवटेन रचितस्य भाष्यस्य किं नाम अस्ति?

- (1) श्रौतभाष्यम् (2) मन्त्रभाष्यम् (3) श्रुतिभाष्यम् (4) वेदभाष्यम्

149. 'छन्दांसि छादनात्' इति कुत्र लिखितमस्ति?

- (1) निघण्टौ (2) अष्टाध्याय्याम् (3) निरुक्ते (4) ऋग्वेदे

150. अक्षरपरिमाणस्य गणना कस्मिन् वेदाङ्गे भवति?

- (1) शिक्षायाम् (2) निरुक्ते (3) ज्योतिषे (4) छन्दःशास्त्रे

15P/249/30

ROUGH WORK
रफ़ कार्य

23

P.T.O.

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त, लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।
6. ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।
7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।
8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त केवल ओ एम आर उत्तर-पत्र परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।